

Opa worden was voor Sjoerd Kuyper (59) een droom die uitkwam.

Hij geniet met volle teugen van zijn kleinzoon Kingston (3),
die verbazend veel weg heeft van Robin,
de kleuter uit zijn beroemde en recent voltooide boekenreeks.

‘Ik heb me altijd al een opa gevoeld’

Kinderboekenschrijver
Sjoerd Kuyper

“Een titel voor het interview heb ik al voor je”, schrijft Sjoerd Kuyper in een e-mail voorafgaand aan onze afspraak. “Een schrijver heeft nooit vrij, behalve als zijn kleinkind komt.” Later, in de weelderige tuin van zijn huis in Bergen, waar ook zijn schrijfhuisje staat, legt hij uit: “Ik heb mijn kinderen vroeger geleerd dat ik soms ook moest werken en dat ze me dan niet mochten storen. Maar als mijn kleinzoon op bezoek komt, wil ik er helemaal voor hem zijn. Dat is denk ik ook wat de band tussen grootouders en kleinkinderen zo bijzonder maakt: het besef dat opa en oma altijd tijd voor je hebben. Ze zijn er alleen voor jou. Zo voelde ik dat vroeger tenminste. De tijd die opa Kuyper voor me nam, was een cadeau speciaal voor mij. Dat gevoel wil ik mijn kleinzoon ook geven.”

Geboren opaatje

Drie jaar geleden werd Kingston geboren, zoon van zijn zoon Joost. Voor Sjoerd een droom die uitkwam. “Toen ik het hoorde, schoot ik helemaal vol. Ik kan wel zeggen dat het mijn diepste wens was om opa te worden. Waarom weet ik niet precies. Misschien wel omdat ik me altijd al een opa gevoeld heb, ook als kind. Annie M.G. Schmidt zei dat ze altijd acht gebleven was en Willem Wilmink beweerde dat hij was blijven steken bij elf. Ik denk dat ik vrij oud geboren ben, dat mijn innerlijke leeftijd ongeveer 74 is. Een geboren opaatje dus. Dat ik nu echt een kleinkind heb, voelt als een soort vervulling. Het past bij wie ik altijd was en zal zijn.”

Joost was pas 24 toen hij aankondigde dat hij vader zou worden, maar dat verraste Sjoerd niet. “Het is de leeftijd waarop de generatie van mijn ouders kinderen kreeg, maar ik heb geen moment gedacht: nu al? We hebben Kingston eerder leren kennen dan anders en dat vind ik alleen maar geweldig. Het zat er gewoon aan te komen in het leven van Joost. Ik heb wel eens een echt mannengesprek met hem gevoerd, over hoe hij zijn toekomst voor zich zag. Ik zei tegen hem: ‘Stel nou dat je alles kunt worden: koning, astronaut, het maakt niet uit. Hoe zie jij jezelf dan over tien jaar?’ Joost antwoordde: ‘In een hele mooie tuin met allemaal kinderen om me heen.’ Wat dat betreft was hij anders dan wij op die leeftijd. Mijn vrouw Margje en ik wilden helemaal geen kinderen. Wij vonden dat we het recht niet hadden om nieuw leven op deze grote, boze wereld te zetten. Op een gegeven moment veranderde dat gevoel en besloten we de arrogantie van het intellect opzij te zetten en als twee vrolijke dieren toch kinderen te gaan maken. Dat Joost genoeg vertrouwen in de wereld heeft om het leven door te geven, is voor mij een bevestiging dat wij toch iets goed hebben gedaan. Het voelt bijna als een soort vergeving voor onze snode daad. Wij hebben hem met een heel leven opgescheept, het is fijn om te merken dat hij het naar zijn zin heeft.”

Kingston was een Kinderboekenweekkindje, vertelt Sjoerd. Hij is geboren op 7 oktober, midden in de Kinderboekenweek. Dan hebben schrijvers als hij het druk met lezingen geven. “De ochtend voor ik

‘Wij hebben Joost met een heel leven opgescheept, het is fijn om te merken dat hij het naar zijn zin heeft’

Kingston voor het eerst zou ontmoeten, moest ik nog voorlezen op een basisschool in de Bijlmer. Daar zitten veel donkere kinderen en dat vond ik extra leuk, omdat Kingston half-Surinaams is. Voor ik begon, vertelde ik dat ik opa was geworden van een half-Surinaamse jongen. Er steeg een daverend applaus uit de aula op. Fantastisch. Ik was in de zevende hemel. Later, in het ziekenhuis, durfde ik Kingston niet eens op te pakken. Vreemd, ik heb zelf twee baby's grootgebracht en toch was ik weer bang dat zijn nekje zou knakken. Hij werd dus keurig in mijn armen neergeleid. Een heel ontroerend moment.”

Ontzettend veel humor

Nu, drie jaar later, komt Kingston eens in de twee weken met Joost op bezoek. Het jochie heeft ‘verdomd veel van Robin’, vindt Sjoerd. Robin is de kleuter over wie hij negen boeken schreef, gebaseerd op zijn eigen jeugdherinneringen. “Kingston is net als Robin onderzoekend en sociaal, maar een beetje afwachtend. Hij kijkt altijd even de kat uit de boom voor hij begint te spelen. Ik benader hem daarom rustig, ren niet op hem af, pak hem niet meteen op. Ik zeg gewoon: ‘Hé man, ben je er weer?’ en laat hem dan een beetje rondscharrelen.

Kingston heeft nu al ontzettend veel humor. Laatst was ik met de tuinslang de planten aan het water geven en wilde Kingston het ook proberen. Hij spoot alle kanten op, dus ik zei: ‘Nee, alleen de plantjes.’ Dat bleef hij een tijdje heel aandachtig en zorgvuldig doen, tot hij zijn vader zag staan. Je zag aan Kingston dat hij hem heel graag wilde natspuiten, maar nog

niet was vergeten dat hij alleen op de plantjes mocht richten. Opeens riep hij: ‘Papa is een plant!’ en toen kreeg Joost de volle laag. Geniaal vond ik dat, het had zó een scène in een Robinboek kunnen zijn.”

Opa Kuyper

Als Kingston op bezoek is, wandelt Sjoerd het liefst met hem door de tuin of over het strand. “Samen naar de bloemen kijken of rustig naast hem zitten en naar de golven turen, dat vind ik fijn om te doen. Ik wil er op een onnadrukkelijke manier voor hem zijn, tijd voor hem nemen. In die zin neem ik een voorbeeld aan mijn eigen opa. Ik heb zelfs zijn naam gepikt. Toen Kingston was geboren, belde ik familieleden op en zei ik telkens: ‘Met opa Kuyper’. Ze waren eerst even stil van verwarring, maar begonnen daarna allemaal te jubelen.”

Die opa Kuyper heeft niet voor niets zo’n belangrijke rol in de boekenserie over Robin. Hij is Robins beste vriend, met wie hij veel leuke dingen doet en licht filosofische gesprekken voert over belangrijke onderwerpen als liefde, dood en god. “Ik heb geen opa gecreëerd voor mijn boeken, ik beschrijf vrij nauwkeurig hoe de echte opa Kuyper was. Hij kwam vaak en lang bij ons logeren, had altijd veel aandacht voor me en maakte kleine grapjes.

Ook na de kleuterperiode die ik in de Robinboeken beschrijf, ondernam hij veel met me. We gingen naar de Cineac of naar wedstrijden van Ajax. Hij was in die zin een vrij moderne opa. Tegenwoordig liggen grootouders met hun kleinkind op het vloerkleed met treintjes te spelen, maar vroeger was dat niet vanzelfsprekend. Mijn andere opa was veel meer een opa van die tijd: een formele man, die mij pas de moeite waard vond toen ik achttien was en een behoorlijk gesprek met hem kon voeren. Ik heb gewoon geluk gehad met opa Kuyper.”

Idyllische jeugd

Als de Robinboeken inderdaad een getrouwe weergave zijn van Sjoerds kindertijd, dan is die behoorlijk gelukkig geweest. “Klopt helemaal”, zegt Sjoerd. “In de periode die ik beschrijf, heeft zich niet één conflict

Wie is Sjoerd Kuyper?

Sjoerd Kuyper is bekend van het verfilmde boek *Het zakmes* en zijn reeks voorleesboeken over Robin. Het eerste deel, *Robins zomer* verscheen in 1990. De reeks die volgde, leverde hem twee Zilveren Griffels op, voor *Robin en Suze* en *Robin is verliefd*, en een Gouden Griffel voor *Robin en God*. Sjoerd schreef ook de scenario's van de recente kinderfilms *Morisson krijgt een zusje* en *Mijn opa de bankrover*. Zijn liedteksten voor de musical *Turks Fruit* werden bekroond met een Musical Award, net als zijn script van *Dromen zijn bedrog*.

In zijn laatste dichtbundel voor volwassenen, *September*, staan twee gedichten voor Kingston. Zie ook: www.sjoerdkuyper.com.

‘Ik zie de verhalen over Robin als een heerlijk kabbelende binnenzee, om stil van te genieten’

voorgedaan dat ik heb verzwegen. Alleen in ‘Robin en Sinterklaas’ is vader een keer heel erg boos, omdat het gezeik over de Sint in het voorjaar nog steeds niet is afgelopen. Hij trekt ruw de pietenzak van Robins schouder, die keihard op zijn achterhoofd valt. Mijn moeder was me dankbaar dat ik het Robins vader liet doen, want eigenlijk was zij de schuldige. Maar verder heb ik gewoon een erg idyllische dorpsjeugd gehad. Een bevriend regisseur schreef mij na lezing van het laatste Robinboek dat hij op eenderde dacht: waar blijft het conflict, waar gaat het mis? Gelukkig ontdekte hij dat je het zo niet moet lezen en gaf hij zich over aan de wereld in het boek. Toen vond hij het prachtig. Ik zie de verhalen over Robin als een heerlijk kabbelende binnenzee, om stil van te genieten.”

Onderwaterkabouter

In *O rode papaver, boem pats knal!*, het net verschenen negende en laatste deel van de Robinserie, is het opa die de kleine Robin vertelt wat een schrijver precies is en hoe die boeken schrijft. “Mijn opa heeft me nooit zo direct op het spoor van het schrijverschap gezet”, zegt Sjoerd. “Maar hij was een groot verhalenverteller, net als mijn vader, en dat heeft mij natuurlijk wel gevormd. Mijn vader was schoolmeester en schudde verhalen uit de mouwen van elk jasje dat hij droeg. Ik mocht zeggen waar het over ging en hij begon meteen. Veel verhalen gingen over de onderwaterkabouter, maar ook over onbenullige dingen als een dubbeltje of een dakpan. Het maakte hem niet uit wat ik riep, hij kon er altijd een verhaal van maken.”

Op zijn dertiende begon Sjoerd ‘in een verliefde bui’ poëzie te schrijven en nam hij zich voor ‘wereldkam-

pioen dichten’ te worden. Hij ging filosofie studeren en probeerde her en der gedichten te publiceren. Toen dat begon te lukken, brak hij resoluut zijn studie af om beroepsschrijver te worden. Opa Kuyper heeft dat niet meer meegemaakt. “Hij had het me waarschijnlijk afgeraden”, zegt Sjoerd. “Hij was een man die van zekerheden hield.”

De jaren erop schreef hij poëzie en verhalen voor volwassenen tot een collega-schrijver geld kon verdienen met een kinderverhaaltje dat hij maar niet op papier kreeg. Sjoerd schreef het in zijn plaats en kreeg meteen de vervolgoopdracht om kinderverhalen voor het radioprogramma *De Ko de Boswachtershow* te gaan schrijven.

Frivole verteller

“Ik beleefde veel meer plezier aan het schrijven voor kinderen en kon me vrij moeiteloos verplaatsen in de geest van een kind. Van poëzie schrijven kreeg ik altijd zo’n sombere kop, van die kinderverhalen werd ik juist vrolijk. Toch waren mijn kinderboeken uit die tijd wat taal en structuur betreft nog best ingewikkeld. Ik dacht: ze doen hun best maar. Toen ik vader was geworden, leek het me ook wel eens leuk om iets van mezelf aan mijn kinderen voor te lezen. Daardoor ben ik helderder en frivoler gaan schrijven. Ik wil mijn taal zo laten dansen, dat je niet snapt hoe die letters plat op papier blijven.”

Kingston wordt nog niet voorgelezen uit eigen werk. Margje en Sjoerd lezen vooral voor uit de Gouden Boekjes *Het rode wagonnetje* en Sjoerds all time favorite *Poes Pinkie*. “Nog liever dan een voorlezer zou ik een verhalenverteller worden, net als mijn opa”, zegt Sjoerd. “Maar ik begin al vertellend mijn verhalen te herschrijven. Dat gaat zo: ‘Er was eens een jongen die over een brug... nee, wacht even...’

Er was eens een jongen met zwarte krullen die over een krakende, oude... nee, wacht even...’ Mijn kinderen waren dat al gauw zat. Maar misschien lukt het nu wel. Misschien moest ik eerst opa worden om dat te kunnen. Ach, en anders houd ik het bij voorlezen of samen naar muziek luisteren of naar een film kijken. Als ik kan bijdragen aan Kingstons mogelijkheid om schoonheid in zich op te nemen, dan zal ik dat niet laten.”

'Margje en ik wilden
helemaal geen kinderen
op deze grote, boze wereld zetten'